

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOŠI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CIJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU "NARODNE STRAŽE" SIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 22.

SIBENIK, 5. LIPNJA 1926.

GODINA VI.

Hrvatska Pučka Stranka i izbor općin. uprave.

Izbori općinskoga vijeća u Sibeniku provedeni su nopristrano i zakonito inko, da sa nijedne strane nije bilo ni moglo biti prigovora ni uloka.

Kod izbora općinskog upraviteljstva nastale su poteškoće stoga, što nijedna stranka nije pri izboru općinskoga vijeća dobila apsolutnu većinu. Hrv. Seljačka Stranka dobila je 19 vijećnika, „Blok grada i sela“ (zemljoradnici, Davidovićeveci, pribičevičevići i radikali) dobio je 18, a Hrv. Pučka Stranka 4 vijećnika. Prema tomu se po sebi namećala potreba kooperacije barem dviju grupa toliko kod izbora upraviteljstva koliko i u budućem općinskom radu.

Odmah iz početka Hrv. Pučkoj Stranci ležalo je na srcu, da zbliži obe veće grupe. Pošto je Hrv. Seljačka Stranka načelno otklonila sporazumi sa Blokom kao takvim, a pristala, da se sporazumijeva sa Zemljoradničkom Strankom, koja je najjača grupa (12 vijećnika) u Bloku, nastojanje Hrv. Pučke Stranke išlo je sasvim nesebično za tim, da se Hrv. Seljačka Stranka sporazumi sa Zemljoradničkom Hrv. Pučka Stranka bila je spremna, da takav sporazum podupre, ne tražeći za se ništa, uvjeren, da zblizenje i sporazum tih dviju najjačih stranaka može da zajamči dobru upravu općine i srednje naših prilika.

Međutim do sporazuma nije došlo. Na sjednici za izbor opć. upraviteljstva 24. pr. mj. kod izbora načelnika glasovalo je 19 vijećnika za odvjetnika g. dra Marka Kožula (kandidata HSS), 18 vijećnika za g. Danu Škaricu (kandidata Bloka), a 4 su cedule predane prazne. Konačno je g. dr. Kožul bio proglašen izabranim većinom glasova.

Kod izbora šestorice prisjednika palo je 19 glasova za predloženi Hrv. Seljačke Stranke, dok su 22 cedule predane prazne. Ponovni izbor ima je isti rezultat, te je dobiti predsjedatelj radikal g. Niko Kalik našao shodnim, da zaključi sjednicu ne proglašivši, da li su prisjednici izabrani ili ne. Do propisanoga trećeg glasanja nije potom na toj sjednici došlo.

To je trebalo savirati, pa je opć. upravitelj g. dr. Vlačić urekao za dan 28. svibnja sjednicu vijeća za nastavak izbora općinskih prisjednika. Ova sjednica bila je otkazana. Međutim su nastavljeni živo pregovori između Hrv. Seljačke i Zemljoradničke Stranke, da se dođe do sporazuma. Hrv. Pučka Stranka doprinijela je sve, što je mogla, za postignuće uspjeha tih pregovora.

Osobito u nedjelju 30. svibnja dugo se pregovaralo. Kao rezultat toga bile su od Hrv. Seljačke Stranke postavljene zemljoradnicima kao prijedlog tri kombinacije:

I. Načelnik Hrv. Seljačke Stranke, glonačelnik zemljoradnik, 2 pri-

sjednika Hrv. Seljačke, 2 Zemljoradničke i 1 Hrv. Pučke Stranke.

II. Načelnik Hrv. Pučke Stranke (dr Ante Dulibić), donaćelnik i 2 prisjednika Hrv. Seljačke, a 3 Zemljoradničke Stranke.

III. Načelnik Zemljoradničke Stranke, donaćelnik Hrv. Seljačke Stranke, 1 prisjednik Zemljoradničke, 3 Hrv. Seljačke i 1 Hrv. Pučke Strauke.

Kod ove zadnje III. kombinacije delegati Hrv. Pučke Stranke stavljali su na raspolaganje Zemljoradničke Stranke i svoje mjesto prisjednika, samo da se dođe do sporazuma.

Na koncu tih pregovora, o kojima je bilo s pravom očekivati, da će se obe stranke složiti, zemljoradnici — koji su dosad pregovarali kao skupina neodvisna od ostaloga Bloka, koji im je za to navodno dao slobodne ruke — tražili su najednom, da se i sa ostalim skupinama Bloka pregovara. Obzirom na gore istaknuto načelno stanovište Hrv. Seljačke Stranke bilo je očevidno, da se takvim nenadnim novim zahtjevom zemljoradnika ide za tim, da se odbije svaki sporazum. Pokušalo se nastavkom pregovora do kasno u noć. Zemljoradnici su ustrajali u svom novom zahtjevu i do toliko željenoga sporazuma nije došlo.

Kako smo se dosad uzdržali svake kritike i prebacivanja, tako ćemo nastaviti izloženjem samih činjenica, e da javnost sama iz istih stvori svoj sud.

Odmah iza prve sjednice 24. svibnja od strane nekih blokaša tu-

rena je u javnost senzacionalna vijest, da će vlada raspustiti općinsko vijeće, i ako je zakonito i bez ikakvoga prigovora izabrano; da će vlada postaviti komesara, koji je po želji Bloka; da će on provesti izbore tako, da će Blok dobiti pomoću komesara onu većinu, koju mu narod na slobodnim, ispravnim izborima nije dao. Ova glasina kola i dandanas po gradu, kad je zakonito izabrano i opć. upraviteljstvo. To je svima poznato. Ovdje ne ćemo ispitivati, tko je u glasinu nadahnuo i u svijet bacio, jer bi to bilo suviše i dangubno. Glasina svakako cirkulira. Protivnici joj se vesele. Mi smo naprotiv uvjereni, da je izmišljotina i uvreda za samu vladu, da bi ona što tako nezakonita i nečuvena mogla počiniti, kako se u glasinu tvrdi. No da nastavimo.

Kad su se razbili pregovori između Hrv. Seljačke i Zemljoradničke Stranke, kako smo gore iznijeli, Hrv. Pučka Stranka smatrala se dužnom, da stupi u pregovore i dođe do sporazuma sa Hrv. Seljačkom Strankom u cilju, da se stvori radna većina u opć. vijeću, e da dobro općine i naroda dalje ne trpi i da dođe do izražaja volja naroda, koji je hrvatskim strankama poklonio svoje povjerenje i povjerio im hrvatski barjak. Sporazum između ovih dviju stranaka postignut je bez ikakvih poteškoća. Hrv. Pučkoj Stranci dodijeljena su dva mjesto opć. prisjednika. Obe su se stranke obvezale na složnu, iskrenu saradnju u općinskoj upravi. U sporazumu

nije isključena ni saradnja sa zemljoradnicima, kojima su pridržana i mjesta u općinskoj upravi, dođe li kasnije sa njima do sporazuma.

Tako je na sjednici vijeća 1. lipnja izabrano šest prisjednika: 4. od Hrv. Seljačke i dva od Hrv. Pučke Stranke jednoglasno sa 23 glasa, t. j. sa natpolovičnom većinom svih izabranih vijećnika, dok Blok nije sjednici prisustvovao. Tako, zakonito izabrana općinska uprava položila je odmah i propisano obećanje na ruke predstavnika političke vlasti.

Sporazum između Hrv. Seljačke i Hrv. Pučke Stranke radosno je pozdravljen ne samo od njima privržene većine naroda, nego i od svih onih mnogobrojnih protivnika, kojima stranačka zagriženost nije pomutila bistrine suda i pogleda.

Sav narod ove općine sit je više tih komesarijata, pod kojima je općina stradavala, i željno je očekivao dan, kada će zakonito, narodno zastupstvo preuzeti u svoje ruke kormilo uprave sela i grada ove općine.

Na prste se daju nabrojiti oni nesvijesni strančari, koji bi željeli produženje komesarijata i provedenje nasilnih izbora po poznatim metodama, da se dočepaju vlasti na općini bilo kako. Takovi ne ljube ni ovaj narod ni ovu općinu, a ni sebe.

Novoj općinskoj upravi, izabranoj nakon 12 godina iznimnoga stanja, želimo obilje blagotvornoga rada na korist općine i naroda!

U boj protiv korupcije!

30. svibnja prvaci udružene opozicije održali su u Ljubljani prvi u nizu najavljenih protivukorupcijskih zborova po svim većim gradovima naše države. Zborovanje je bilo u pravo veličanstveno. Ljubljana nije vidjela tako imponzantnoga zbora od dana ujedinjenja 1918.

Već prema svečanom dočeku voda udružene opozicije, koji su bili primljeni sa ovacijama, posipanjem cvijeća od gospoda u svečanim narodnim nošnjama te od velikog mnoštva svijeta, bilo je suditi, s kakvim je oduševljenjem primila Slovenija ovo prosvjedno zborovanje. Zbor je bio tako brojno posjećen, da je velika dvorana hotela „Uniona“ koja spada među najveće dvorane u državi, bila dupkom puna. Ubrzo su se napunile i galerije i sva mjesta, s kojih se moglo vidjeti u dvorani. Neprestano su dolazile nove povorke svijeta tako, da se morala improvizirati uz skupštinu u hotelskoj bašci. Pa i ta bašca bila je pretijesna za ogromno mnoštvo skupština. Borba proti korupciji za sa-

kupljeni narod nije bila nikakva prazna riječ. On je dobro znao, da da ta borba znači borbu za slobodu, borbu za opstanak i ravnopravnost.

Zbor je otvorio potpredsjednik Jug. Kluba g. Anton Sušnik. Zatim su burno pozdravljeni i prekidani čestim ovacijama izredali svoje govore Ljuba Davidović, dr Spaho, dr Joča Jovanović, dr Korošec i t. d. Svi su govornici oštro napadali zlo, koje se kod nas jako raširilo, da ubija u narodu poštovanje u svaki auktoritet te smisao za rad i pošten život, a u stranom svijetu jako šteti našem ugledu. Iznijeli su mnogo optužbenoga materijala protiv korupcionista u Pašičevoj okolini. Osudili su ne samo pašičevce, nego i radičevce, koji su za volju tobožnje vlasti zabacili svoj vlastiti prijedlog o pobijanju korupcije, i ako je za nj već glasovala većina Nar. Skupštine.

Ljuba Davidović je u svom govoru rekao: „Pozvali ste nas na boj protiv korupcije, protiv jednoga zla, koje hoće da uništi čestitost u našoj zemlji. Borba je teška, ali po-

bjeđa sigurna. I sama vlada u svojim novinama priznaje, da se korupcija silno raširila, ali nema iskrene volje, da pokrene borbu protiv nje. Imamo dokaza, da je sin najvišega funkcionera u državi dobio za posredničke poslove milijune i milijune na račun države. Imamo dokaza, da je posredovao kod zajmova, kod kojih se nije nikada mislilo na vraćanje. Utvrđeno je, da se u industrijskom svijetu ne može s našom državom izvršiti nijedan posao bez pomoći i posredovanja toga mladog gospodina. Za posredništvo Rade Pašića išlo je 19 milijuna. Ta svota nije išla iz džepa nabavljača i fabrikanta, nego iz džepa iskrvavljenoga naroda.“

Dr Mehmed Spaho rekao je: „Korupcija je jedan od glavnih uzroka, da moramo plaćati tako strašne poreze. Više od polovice proračuna troši se na materijalne izdatke. Naša država treba mnogo robe, ali za sve, što hoće nabaviti, mora davati provizije, koje iznose 20 do 30 posto-taka. Godišnje ide na povlašćene posrednike za liferovanje oko mili-

jardu i pol dinara. t. j. taman onoliko, koliko cio narod u toku jedne godine plati neposrednog poreza. Drugo zlo, koje nas guši i koje se opet drži korupcijom, to je strančarstvo. Veliki dio rashoda ide na lične rashode. Narod mora da plaća za činovnike, koji nijesu državni funkcionari, već samo stranački kortesi.“

Karakterističan je bio govor dra Joce Jovanovića, koji je polemisiću s onima, koji govore, da će zakon protiv korupcije škoditi našem ugledu u inozemstvu, rekao: „Kao da nisu u inostranstvu znali, kakvi su oni, od kojih su zavisne državne liferacije, zajmovi i drugi finansijski poslovi! Kao da u Londonu nisu ništa čuli o otkupu državnih pušaka preko jednog trgovca, moćnim uticajem šefa vlade. Kao da nije šef francuske vlade upozoravao u svoje vrijeme na makinacije sa otkupom istočnih željeznica, poručivši vladi u Beogradu: „U otkupu orijentalnih željeznica krije se jedan veliki lopovluk.“ Kao da nije češki zvanični predstavnik upozoravao fabrikante česke, preko koga će naplatiti državna dugovanja, rekavši im, da bez pomoći povlašćenog posrednika ne će moći naplatiti svoje dugove. Kao da nije Wilhelmstrasse upućivala velike njemačke firme, kako će dobiti isporuke na izradu za račun reparacija. Kao da Švicarska nije znala, da stoka dobivena na račun reparacija za Srbiju odlazi iz Njemačke preko uvijek jedne iste moćne ruke. — Posebno su važni odnosi s Italijom. Korupcija u našoj državi daje Italiji pouzdanje, da s nama radi, što hoće, da sklapa s nama trgovačke ugovore, koji uništavaju naš gospodarski život. — Kad je g. dr Laza Marković optužen za nepravilno skidanje sekvestra sa neprijateljskih imanja, kad je optužen dr Edo Lukinac za drugo nepravilno skidanje sekvestra sa neprijateljskih imanja, našlo se u Nar. Skupštini ljudi, koji su glasali za njihovo neizdavanje sudu. Svi su oni u duši bili uvjereni, da su obojica krivi, ali iz političkih i partijskih razloga nisu u Nar. Skupštini htjeli davati glasa po savjesti. — Kad je nezavisna beogradska javnost počela iza glasa vikati i iznositi slučajeve korupcije, onda je vlada g. Pašića i g. Radića odgovorila jednim reakcionarnim zakonom o štampi. Ona je, mjesto da

suzbije korupciju, suzabila javnu slobodnu mušku riječ o nedjelima, koja su na račun države pravili odgovorni i neodgovorni ljudi.“

Oduševljenje je postiglo vrhunac, kada je na govornicu stupio dr Anton Korošec, koji je izrekao govor ovoga sadržaja:

„Naši protivnici su u posljednji čas neprestano pisali, govorili i žalili se, zašto nijesmo na to zborovanje pozvali i druge stranke. Ja mislim zato, jer je nas samih dovoljno, te su sve prostorije napunjene. Kamo bi metnuli još sve druge.“

Oni su uvijek naglašavali, ako dođu Davidović, Joca Jovanović i dr Spaho, da bi onda morali pozvati i njih. A da smo ih pozvali, onda bi nam opet prigovorili, da smo sami prestali i da trebamo štake. Ta vječno nam vele, da se Slovenska Pučka Stranka raspada i da su nam morali doći u pomoć Davidović i Jovanović. To je uopće naša osobina, da neprestano propadamo, a protivničke stranke rastu. Mi propadamo u Sloveniji već trideset godina. Ali uvijek se događa čudo, koje uzalud istražuju protivnički prirodoslovci, da mi neprestano nazadujemo, a kada dođu izbori, onda uvijek narastemo i okolo nas

se sakupi cijela Slovenija. Protivničke pak stranke iščezavaju jedna za drugom, tako, da nekima ne nalazimo već traga ni sitnozorem.“

Slovinci se brzo organiziraju. Treba izdati samo kratak poziv, i odmah se sabere na tisuće skupština. To je samo dokaz naše velike točnosti i jedinstva. Tako će iz Ljubljane ići val proti nepoštenju u javnom životu, koje nas sve skupa satire.

Svi teško podnosimo preveliko i nepošteno strančarstvo u našoj državi. Sa svakom promjenom vlade mijenjaju se svi viši činovnici. A drugi moraju trpjeti nepravdu i broje se u manje vrijedne, kada njihova stranka nije u vladi. Kad bi pobijedio taj princip, da opozicija nema nikakvih pravica, onda bi dosljedno tomu morali plaćati i namete samo oni, koji su na vladi. I mi bismo plaćali namete državi samo tada, kad bismo bili na vladi. Tako rade ljudi, kojima je stranka sve i koji zaboravljaju na narod i državu.

Svi teško podnosimo nepoštenje u javnom životu. Danas nije ništa zlo, ako ti kažem, da si džepar, da si vucibatina, da si bitanga. Sprijateljimo se opet, pa ćemo moći da podemo u „Union“ na zajedničku večeru. Nije već nikakvo čudo, ako

si danas proti vladi, a sutra si već spreman da stupiš u nju. Ako danas gledaj jedna stranka proti korupciji, sutra može da bude drukčijeg mišljenja, pa onda veli, da je to samo nesporazumak. Dosad smo živjeli u takvom društvenom redu, te smo mislili, da se samo uličnjaci i pijanci krste međusobno bitangama i vucibatinama. Dosad je bilo tako, da se nije smjelo reći bez zamjere i kazne: džepar, varalica, projektor tatova, a sada doživljavamo, da se kod nas isti dan ministri javno međusobno grde i napadaju kao najveći nepoštenjaci, a drugi se dan grille i ljube.

Kod nas se strašno oštro postupa proti boljševicima. Ako radništvo stupa u štrajk, ne sa svrhom, da ruši državu, nego da si izvojuje pravice, tada nastupe prema njemu sa zakonom o zaštiti države. A ne vide boljševizma u ministarskim klupama i na vodstvenim mjestima političkih organizacija. Tih nitko ne zatire. No više nego proti ikomu drugomu zakon je o zaštiti države potreban proti njima. Ako budemo i dalje mirno gledali, kako se sa najviših mjesta traje cijela javnost, onda će u pet godina doista biti porušeni temelji naše države. Ako budemo još dalje mirno gledali, kako se ruše sva načela o tome, što je pošteno, a što nepošteno, što dopušteno, a što nedopušteno, tada će državi zaprijetiti propast u najskorije vrijeme. Kod nas se ruše nesmetano stupovi, na kojima se osniva svaka organizacija, na kojima ima mogućnost opstanka svaki zajednički život. Proti tim uništavaocima najprije je potreban zakon o zaštiti države.

Mi se moramo boriti proti svakom koristoljublju, jer korupcija je i to, ako kapitalist ne daje radništvu primjerene zasluge, nego se sam deblija i pravi velike dobiti. I borbu proti kapitalizmu moramo pridružiti borbi proti korupciji. Inač narod koji radi duboko pod zemljom, njega treba osloboditi od izrabljivanja, jer znamo, da bogataši više ljube mrtvi kapital nego živu dušu našega kršćanskog radnika. Ako je naša otvorena borba uperena proti svim tim izrabljivačima, to jače moramo nastupiti proti svima onima, koji krađu očito državni novac. Svom strogošću i zakonitošću moraju se kazniti svi oni, koji su krivi korupcionističkom zlu u našoj državi. Tu ne smije biti ni-

MLINICA NA PRODAJU

Prodaje se čitavi mlinski namještaj sa zgradama, stajama, skladištem, zemljištem i obalom na moru ujedno sa motorom „Adam“ sistem 35 HP, sa pogonom na upojni plin, kao i četiri mlina sa pripadajućim priborom. Nudioci neka se obrate do 20. lipnja 1926. na tt.

ZADRUŽNI MLIN U VODICAMA
KRAJ ŠIBENIKA.

Izložba slikara Bakovića.

Od 2. do 10. ov. mj. traje u Šibeniku izložba slika akad. slikara Stjepana Bakovića. Ulazne cijene: 10 din., đaci din. 5.

Stjepan Baković živi u sredini Dalmacije, u Sinju, a to nije sporedno, jer znači: daleko od velegradskih periferija, daleko od svega onoga, što nema s njim i njegovom umjetnošću ništa zajedničkoga. Dalmatinski krš, kamen, stari kremenjaci toga krša su apsolutni objekat njegove umjetnosti. Seljak, vuk, divljak, prosjak, seoska lola, hajduk, diplaš, snaša i ciganka to su predmeti Bakovićeve kista. Pa sve je to tako jasno i razumljivo. Gosp. Stj. Bakoviću ne mogu biti kao objekti slikanja: veliki gradovi, lampjoni, visoke kuće — dok je on pun umjetnosti seoskoga, našega tipa. Ovu privrženost vidimo i kod drugih slikara n. p. Jerolim Miše, i ako je ostavio rodni kraj, ipak ne može

da se otrese onoga, što je u njegovom umjetničkom instinktu najbliže, i najpreče (J. Miše: „Briškula“).

Kad se govori ili piše o bilo kakvom umjetničkom talentu koji mu drago grane, grijeh je ne spomenuti jednu bijednu i jednu stranu naše kritike, koja u najviše slučajeva gubi sve svoje pozitivne elemente i često puta zabašuruje nešto, što nije u interesu samih kritika (u ovom slučaju bi bili kritici sami slikari), da se otkrije. Gosp. Stj. Baković je nama potpuno nepoznat čovjek, a imamo talente popularniji od njega. A sve je to zato, jer kritika nije dosad stavila Bakovićeve slike na veliko zvonu i prema tome je čovjek ostao nepoznat i nepriznat, a od sebe je miran i čedan i tako se eto gubi.

Pored svega toga kod slikara Bakovića se očituje jaka i velika aktivnost. Ta od lanjske svoje izložbe

u Splitu on pred nas donosi ništa manje nego 52 nova rada. To bez sumnje znači, obzirom na vrijednost i dotjeranost radnja, jak prirodni talenat.

Kako smo rekli, Baković je slikar našega brda, ne slikar boja, pazarda, šarenila, već nešto drugo — jedne duševne boje, koja se vidi na licu, a to tvrdi i njegova slika „Spokojstvo“, koja je bez sumnje najuspjelija i najdotjeranija od izloženih studija.

Slike „Seoske tole“, „Harambaša alkarskih momaka“, „Prosjak Jozo Berleša“, studija „Starica“ pokazuju jaku umjetničku snagu.

Od 52 slike ima izloženih 15 studija. Sve studije su pune umjetničke rutine. U holi su linije precizne i tihe, a oštre i jake na vućjim licima naših gorštaka („Studija starice“, „Studija glave“, „Studija glave“ (pastel), „Pupoljak“ — „Hamal iz Livna“, „Hajduk sa Ribarića“ i t. d.)

G. Baković umije da na platnu upravo vješto prikaže ono, što ne

možemo vidjeti, nego nekako osjetiti, t. j. umije da prikaže jasno i bistro sve tri dimenzije, (treću) dimenziju, gdje svršava plastika slike, a nastupa realnost; a to nije mala stvar! Nekojde slike Bakovićeve potvrđuju ovaj navod, dok se i sve druge u tomu slažu („Fra Mijo Kotaras“—portrail, „Harambaša alkarskih momaka“, „Umjetnikova sestra“ i t. d.)

Svi izloženi radovi su precizni, dotjerani i dobri. Sve slike čine jednu lijepu harmoniju u slogu. Jedino je zlo to, što Šibenik ne će moći dati toliko posjetilaca slikama, koliko one zaslužuju.

Baković je dosad izlagao svoje slike u Pragu, Splitu i Sinju.

Ova izložba pokazuje čisto i bistro, da je umjetnost g. Bakovića, nepoznatoga i skromnoga čovjeka, sigurno preciznija i veća od mnogih i mnogih poznatih metropolskih slikara, koji su doveli umjetnost do banalnosti i jada.

kakva izuzetka, proti svakomu treba postupati svom strogošću. I ako je kakva mrlja korupcije i na glavi dra Korošca, onda mora stupiti pred suce i on, pa i on mora položiti svoju glavu pod giljotinu javnoga mnijenja. Kada je opozicija optužila Lazica Markovića, on je molio svoje pristaje: „Nemojte me izdati!“ I nisu ga izdali. Kada smo podigli optužbu proti Lukinčiću, i on je klicao: „Nemojte me izdati!“ I oslobodili su ga. A kad su vidjeli, da se borba proti korupciji započinje energično, tada su htjeli toj procesiji korupcionista pridružiti još veći broj kod drugih, da bi se njihov broj činio manji. Ako hoće velike procesije, tada ćemo se mi tijekom narednih osam dana energično postarati, da se ti redovi povećaju. Ne pridružite će im se ne pristaje iz naših redova, nego će morati da procesija povećaju njihovi vlastiti pristaje.

Upotrijebit će ova prilika, da odgovorim na klevete naših protivnika, koji neprestano govore, da Slovenci ne ljube Srba. Danas mogu reći u ime Slovenske Pučke Stranke i u ime cijeloga našeg naroda, a ja mislim, da mogu govoriti u ime cijeloga slovenskog naroda, danas izjavljujem: Mi ne mizimo Srba, nego mi ljubimo srpski narod. Mi velimo kao jedan čovjek: Nitko nije proti srpskom narodu, nego proti pokvarenim pojedincima, bili oni otvoga ili onoga naroda u našoj državi. Ni u našem narodu nije sve svijetlo. Imamo pojedince, koji nisu onakvi, kakvi bismo željeli da budu. Nismo, nismo bili i ne ćemo biti protivnici Srba, nego smo ljubitelji širokih srpskih slojeva. U poštenim srpskim strankama našli smo vjerne podupiratelje.

Za svoju vjeru hoćemo slobodu. Jednako zahtijevamo i za druge vjere. Neke vlada srdačna veza između srpskoga, hrvatskoga i slovenskoga naroda. Veza pomirljivosti i međusobnoga poštovanja neka vlada i među našim vjerama.

Važan je bio govor i Saliba Baljica, koji je izjavio: „Ljubljana je bila prvi kraj, gdje se manifestiralo za politično i nacionalno oslobodjenje Slovenaca, Hrvata i Srba. Danas je Ljubljana prva, koja manifestira za naše unutrašnje nacionalno gospodarsko oslobođenje. U našoj je državi zavladao klika, koja je pod firmom nacionalizma uvela partizanstvo, protekcionizam, zastupljanje pojedinih i privilegovanje režimskih pištaša. U jednu riječ: neograničeno se raspasla korupcija. Vrijeme je već, da zavlada sposobnost, nesebičnost, iskrenost i volja za rad u zajedničku korist. Za sve to nam ne daje današnja vlada nikakve garancije. Sam narod je pozvan, da uvede mir, red i poštenje u našoj državi. Današnji je zbor jaki glas, koji će se raširiti po cijeloj državi. Vi Slovenci možete smatrati za čast, da se uprav iz Vas digao taj glas. Uredivši unutar države gospodarski red izvršit ćemo zadnju svoju dužnost: oslobodjenje naše braće izvan granica države. Mi naime ne smijemo trpjeti, da se naše narodno imanje pljačkački razbacuje, već da ga se čuva, da ga sačuvamo u svrhu oslobodjenja naše braće.“

Sve su novine u državi donijele iscrpljiva izvješća o ovom prosvjednom zborovanju pripisajući mu veliku važnost. To je kao ogroman val, koji se podigao u Ljubljani, da odjekne u Zagrebu, Beogradu, Sarajevu i t. d. Ima da navijesti borbu do iskorenja nepoštenju i korupciji.

Vladina pak većina svjesna ovoga velikog utiska, da ga bar donekle paralizira, zavedala je u svoje novinstvo prijetnjama, da će podignuti još čitav niz optužaba radi korupcije protiv svih istaknutijih vođa opozicije.

Kao kuriozum treba istaknuti, da se ovo zborovanje održalo upravo na devetgodišnjicu majske deklaracije.

NASI DOPISI.

DRNIŠ, 12. svibnja 1926.

Proslava Dana kat. omladine.

Mjesni Hrv. kat. „Orao“ proslavio je 9. svibnja upravo na svečan način Dan kat. omladine.

U subotu navečer održala je u orlovskim prostorijama načelnica šibenskih Orlica sestra Janja Jadronja vrlo lijepo predavanje o orličkom pokretu.

U nedjelju već u zoru započela je svečanost pucanjem mužara. Orlovi i Orlice su po prvi put stupali u uzornim redovima kroz ulice mještina na službu Božju. Korporativno su pristupili sv. pričesti. Svečanost je uveličalo i tridesetak šibenskih Orlova i Orlica, koji su toga dana prispjeli jutarajim vozom.

Popodne je priredio prvi javni nastup u prostoranom dvorištu pred orlovskim Domom. Nastupile su sve kategorije muškoga i ženskoga članstva sa prostim i simboličkim vježbama. Sve vježbe su bile izvedene na opće zadovoljstvo, a osobito su se istakli mladi junaci u prostim vježbama za 1926. i šibenski članovi u simboličkim „Hrvati od doseljenja do prvoga kralja Tomislava“. Nastup je predvodio predak šibenskog „Orla“ brat A. Zaolnović, dok je muško članstvo izvježbao brat M. Kručević, a žensko sestra J. Jadronja. Iza nastupa je bila svečana zakletva članova i članica, koja je završena pjevanjem orlovske himne i „Lijepo naše“. Na nastupu je održao vatreni govor sjedi predsjednik društva „Orla“ dr Ivan Baić, poznatiji podoljub i borac za hrvatska i katolička prava.

Proslava je završena večernjom vrlo uspješnom akademijom u orlovskom Domu. Uz proslav akademijara brata A. H. i ljeva iz šibenskih o značenju dana i orlovskom pokretu uopće, dvije deklaracije i zbornu pjevanje bilo je i nekoliko tačaka vježba. Članice su izvele simboličku vježbu „Po jezeru“, članovi „Bog i Hrvati“, a šibenske naraštajke vježbe sa obručima. Davana je i jedna poučna predstava.

Proslava je ostavila dubok utisak u svima, a osobito je podigla duhove članova i članica, koji će vjerni položenoj zakletvi podvostručnim silama raditi unaprijed za svoje svete ideale. Orao.

IZ GRADA I OKOLICE.

Proslava Dana katoličke omladine Mjesni Hrvatski Katolički Orao u nedjelju 6. lipnja slavi Dan katoličke omladine. Ujutro će se muško i žensko članstvo, naraštaj i pomladak sakupiti u Bađani, odakle će u 7 sati, predvođeni „Šibenskom Glazbom“, Ulicom Kralja Tomislava poći do crkve sv. Dominika, gdje će biti zajednička sv. Misa i pričest s prigodnim govorom. Poslije crkvene svečanosti povorka polazi obalom uz perivoj Poljanom do Kazališta, gdje će se obaviti svečana zavjera članova i članica, kojom prigodom će predsjednik brat V. Kulić održati prigodni govor. Uvečer će u 8 sati biti svečana akademija u Gradskom Kazalištu sa obilnim i vrlo biranim programom.

Nova općinska uprava. Uz načelnika dr Marka Kožula (HSS), koji je bio izabran još na sjednici opć. vijeća 24. pr. mj., sporazumom HPS sa HSS na sjednici opć. vijeća 1. t. mj. bili su izabrani za prisjednike gg: Ivo Čičin-Sain (HSS), Vlade Kulić (HPS), Jere Grubišić (HSS), Krste Milovac (HSS), Josu Tambača (HPS) i Paško Pivac (HSS).

Oko gradnje nove varoške crkve. Prošlih dana u našoj je sredini bio sveuč. profesor arhitekt g. Ćiril Medto Iveković. Došao je, da vidi zemljište, gdje bi se imala graditi nova župska crkva u Varošu, te da se upoznava s ljudima, koji su na čelu u odboru toga monumentalnoga djela. Kad je g. Iveković vidio, da zbilja ima vrsnih sila i sredstava za taj rad, rado se i s velikom ljubavi primio, da pridoneše sve, što može, da zbilja nova varoška crkva bude dostojan parac naše lijepe katedrale. Namisao sveuč. gosp. profesora, da crkva bude u hrvatskom stilu, stilu našem, kao da je proizašla i iz srca sviju nas. Ovdje će zanimati osobito nas šibenčane, da crkveni hrvatski stil među svim preostalim crkvama i kapelama još je sačuvan u Pridrugi i u ruševinama u našim Bilicama u Jerkulovcu. Kako se već od nekoliko vremena gosp. Iveković bavi ovim pitanjem, donio je sobom nekoliko skica, uzoraka i nacrti, da vidimo i sami odredimo plan nove crkve. Kazavši potrebe mjesta sveuč. gosp. te sredstva, s kojima se raspolaze, dano je njemu, da on sam po svojoj velikoj naobrazbi i vještini u tim stvarima izradi, kako on najbolje zna.

† Andrija Bumber pk. Krste. 23. pr. mj. u 71. godini života preminuo je nenadno ovaj naš vjerni i oduševljeni pristaje. Uvijek se isticao i kao dobar vjernik i vatreni rodoljub. Na duhovski ponedjeljak priredio mu je vrlo lijep sprovod, koji su svojim prisustvom uveličali brojni znanici i prijatelji. Dok dobrom pokojniku želimo vječni pokoj, rodbini izrazujemo svoje iskreno saučesće!

Sastanak „Zore“. Na duhovski ponedjeljak posjetile su mjesno Hrv. kat. žen. prosvj. društvo „Zora“ gđa prof. Antica Juras i gđica Katica Petak delegatice splitskog kat. žen. društva „Danica“. Tom prigodom je gđa prof. A. Juras u prostorijama „Hrvatske Čitaonice“ članicama „Zore“ i orlicama održala vrlo pregledno i informativno predavanje o katoličkom ženskom pokretu kod nas i u drugim državama.

Promjena u upravi Učiteljske škole. Buduć direktor don Šime Urlič premješten za direktora Učit. škole u Dubrovniku, 27. pr. mj. predao je upravu ovdješnje Učit. škole novoinovanom direktoru g. Ivo Belotti, koji je odmah nastupio svoju dužnost. I ako je sama tri mjeseca bio na upravi Učit. škole, direktor Urlič ostavio je najbolju uspomenu i kod nastavnickog osoblja i kod daka.

Pučko sveučilište. U nedjelju 6. t. mj. u 11 sati održat će u gradskom kazalištu oblasni školski inspektor iz Splita, gosp. prof. dr Vinko Lozovina, predavanje o temi: „Machiaveli i njegova politička nauka“. — Gosp. dr Lozovina poznat je sa svojim kritičnim radnjama iz talijanske literature, pak će sigurno on kao pravi stručnjak znati, da u tančine prikaže velikoga talijanskog političkog pisca, koji je jednoj posebnoj političkoj nauci i smjeru dao svoje ime.

Gradevna zadruga upozorava sve svoje članove, koji isplaćuju udjele u mjesečnim obrocima, da te isplate obavljaju tačno prema preuzetom obavezi, i to u interesu zadruge, a da ista uzmogne čim prije doći do potrebita novca i započeti svojim djelovanjem, a isto i u ličnom interesu samih nemarnih zadrugara, jer bi uprava inače bila prisiljena, da proti njima upotrijebi svu strogost pravilnika.

Ženski pokret. Mjesna sekcija „Ženskoga Pokreta“ priredila je u nedjelju 30. pr. mj. svoje prvo poučno sjelo, na kojem su delegatice iz Splita gđa prof. Antica Juras i gđica dr Marija Ljubić održale vrlo interesantna i informativna predavanja o „Zaštiti majke i djeteta“. O istoj temi govorila je i treća delegatice iz Splita gđica dr J. Perić te tom prigodom istakla potrebu okupljanja našega ženskog svijeta u „Ženskom Pokretu“.

Za uređenje „Šubičevca“. Zadnje vrijeme završuje se radovi oko jednoga novoga puta na našem Šubičevcu, koji će voditi od lokve kroz šumu do vrha Škopinac, gdje će se urediti vidilica. Vrlo je pohvalna ova aktivnost uprave društva „Šubičevac“. No treba da ju u tome što izdašnije pomogne i naše građanstvo.

Nova Kavana. Danas se u centru grada, u ulici kralja Tomislava, otvorila vrlo lijepo uređena „Kavana Medulić“.

Izlet gimnazijalaca. Prošle su subote i nedjelje daci viših razreda obiju gimnazija pod vodstvom svojega direktora g. Belasa i više nastavnika priredili izlet u Trogir i Split, gdje su razgledali sve tamošnje znamenitosti. U Splitu su bili najsrdačnije dočekani od tamošnjih daka i profesora. Pregledali su i iskopine u Solinu, te se najzadovoljniji povratili vlakom u nedjelju večer.

Ispiti osposobljenja za osnovne škole pri mjesnoj Učiteljskoj školi započeli su 17., a završili 24. pr. mj. Predsjedao im je direktor Učiteljske škole don Šime Urlič. Usve se prikazalo 16 što učitelja što učiteljica. Osposobljeni su: Antunović Vjera, Artić Antun, Barhanović Vinka, Crnčević-Kocelj Nikica, Gospodnetić Marija, Grgić-Farčić Nevenka, Kinkela Pavao, Mirković Josip, Nekić Josip, Novak Anka, Novaković Dragica, Pensa Karmela, Stipković Petar i Šesnić Ivan. Jedna kandidatice nije uspjela, a jedna se povukla tokom usmenih ispita.

Naši pokojnici. Od 8.-22. pr. mj. umrli su u privatnom stanu: Klarić Niko Ivin [2 g. i 6 mj.] Klarić Marija Josina (3 g.), Wolf Margerita rođ. Testa (72 g.), Škrabe Ivan pk. Bartula (93 g.), Bego Ante pk. Ive (48 g.), Roša Vica rođ. Karadžole (73 g.), Nikolić Jelena Aleksandrova (14 g.), Dumić Marko pk. Ive (75 g.), Sarić Pere pk. Ive (39 g.) i Anka Lambaša Ivina (3 g.) te tri mrtvorođenčeta; u bolnici: Vitale Blaž pk. Ante (63 g.), Srdelić Marin pk. Luke [53 g.], Rajić Jovan [1 mj., nezakonit], Veselinović Milorad [2 mj., nezakonit], Meorović Ante [1 mj., nezakonit], Taslak Ante pk. Bože [18 g.] i Aleksić Ivan pk. Marka [60 g.]. — P. u m. l.

Oglas.

Ovim se stavlja do znanja p. u. općinstvu, da je ukinuta karantena, koja se morala do sada održavati u Splitu 12 dana prije odlaska parobroda, i to za sve iseljenike za Južnu i Sjevernu Ameriku. Prema tome sada iseljenici mogu odlaziti za Split 3-4 dana prije odlaska parobroda iz Splita.

COSULICH LINE
ZASTUPSTVO JOSIP JADRONJA
ŠIBENIK.

Vlasnik, izdavatelj i odgovorni urednik: Ante Erga. — Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (predstavnici: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

Sve te lijepe stvari:
kao lijepe cipele, torbice i druge po-
klone možeš si nabaviti, ako najčešće
u sapunu
„Gazela“

samo jedan zlatnik. U svaki ti-
sući komad našeg poznatog sa-
puna utisnemo po jedan zlatnik
i u sretnom slučaju ćete
ga sigurno naći i Vi.

Pazite i marljivo
perite sapunom
„Gazela“

koji se ističe velikom količinom
pijene i vrlo temeljito
i brzo očisti rublje.

GAZELA MILO

Prodaja slatkoga ugljena

Na veliko kg. Din 2.—
Na malo „ „ 2.50

Trgovina **MARIJA ERGA** - Šibenik.
Ulica Kralja Tomislava.

Svaka domaćica zna, da je najsavrše-
niji i najtrajniji originalni WECK-ov
uređaj
za ukuhavanje voća, povrća i mesa.
Najbolje je najjeftinije!
Tvorničke zaliha: Fructus — Lju-
bljana.
Krajevni zastupnici se traže.

ZUBAR M. SMOLČIĆ

DIPLOMIрана NA FRANKFURTSKOJ ZUBNOJ KLINICI

OTVORILA JE

NAJMODERNIJE OPREMLJEN

AMBULATORIJ

NA TRGU STJ. RADIĆA (TRGU ZELENJ)

U KUĆI SKOČIĆ-MANDIĆ II. KAT.

Pozor vinogradari!

Nudam svoj vlastiti proizvod ŠTR-
CALJKI protiv peronospore, jedne
količici i pumpa izvana, druge koli-
čici unutra, roba je čvrsto izrađena,
te za oba sistema dajem više go-
dišnje pismeno jamstvo.

Na zahtjev šaljem cijene i raznih
kollova za rakiju, rublje, štednjake
i peći za kupaone.

Limarsko kotlarska radnja za
bakrenu mesingastu i limenu robu
STJEPAN MAJER — PETRINJA.

**Ako ovo pročitate pomno ili više puta
imat ćete koristi!!!**

Dapače moguće je, da to ovisi o Vašoj životnoj sreći. Poznato Vam
je, kakvu ulogu igra u životu vanjšina.

Dame i gospodo! Nije li uzrok Vašem nezadovoljstvu, neraspolo-
ženju, zapostavljanju u službi, neuspjehu u ljubavi, razočaranju — Vaša
vanjšina?

Pogledajte se! Moguće je, da Vaša nošnja, frizura itd. ne odgovara
današnjem vremenu.

Riješite se staromodnih nazora! Budite savremeni!

U našoj kući imademo svega, što Vas može učiniti savremenima.
Ako se kod nas odjenete — sva će Vam društvena vrata biti otvorena.
Mi vodimo sve moguće predmete od najmanje sitnice do najvećih stvari.

Mi smo odjenuli i opskrbili milijune ljudi, jer naša trgovačka kuća
postoji već 50 godina.

Čim pročitate to, zatražite naš bogato ilustrirani cijenik sa bez-
broj slika, koji Vam šaljemo badava, pa ćete vidjeti, sa kako skromnim
sredstvima možete postati elegantni, a Vaš dom uredan i moderan

Najveća trgovačka i otpremna kuća

KASTNER I OEHLER — Zagreb.

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 336.

Najveći Dalmatinski zavod na zadružnom temelju.

Prima uloške na knjižice i u tekućem
računu te ih najpovoljnije ukamaćuje.

Obavlja sve bankovne poslove najkulantnije.

Kupuje devize i valute uz najpovoljniji dnevni tečaj.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani

Podružnica Šibenik.

VLASTITA ZGRADA — — —
UL. KRALJA TOMISLAVA 108

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOĆNI 67.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT.

Ispostava: BLEĐ.

Dionička glavica i pričuva preko Din. 16.000.000.

Ulošci nad Din. 250.000.000 — — — — — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAĆUJE NAJPOVOLJNJE.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.